

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРАВА

УДК [338.242.2:330.341.1] (477)

ПРАВОВІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

*Л. І. Федулова, доктор економічних наук, професор
ДУ «Інститут економіки і прогнозування України»*

Розкрито сутність підходів та механізмів формування правових умов забезпечення комерціалізації технологій. Проаналізовано досвід зарубіжних країн у сфері стимулювання науково-технічної діяльності державних наукових установ і освітніх закладів. Розроблено пропозиції щодо упровадження відповідних правових норм для забезпечення розвитку регіональних інноваційних систем.

Ключові слова: комерціалізація, правові умови, регіональні інноваційні системи, трансфер технологій, малі та середні підприємства.

Постановка проблеми. Інноваційно-технологічний потенціал України й до цього часу не має можливостей та умов для реалізації не тільки в рамках світової, а й національної економіки. Накопичені роками проблеми його розширеного відтворення за допомогою комерціалізації і подальшого трансферу, в тому числі експортного, ведуть до деградації економіко-технологічного базису регіонів, що в свою чергу спричиняє низький соціально-економічний рівень життя населення. На підприємствах процес комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ) не розглядається як діяльність, що здатна забезпечити зростання ринкової вартості. Одним із першочергових напрямів здійснення реформ у галузі науки та інновацій в Україні має бути створення сприятливих правових умов для інноваційного розвитку в цілому і розвитку комерціалізації технологій зокрема. У цей час розробляються правові механізми, які повинні забезпечити розвиток комерціалізації технологій. Однак цей процес є вкрай повільним і нерезультативним в практичному полі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літературних джерел показує, що у більшості робіт з проблем інноваційного розвитку економіки належна увага приділяється питанням інтелектуальної власності та промислової власності, зокрема як російськими [1–4], так і українськими вченими [5–8] Однак поза увагою залишаються проблеми, орієнтовані на те, щоб

1) підсилити фокус заходів державної політики на проблемі стимулювання комерціалізації технологій на регіональному рівні, які визначені в стратегічних документах, 2) створити механізм реалізації нових правових інструментів; 3) забезпечити координацію різних загальнодержавних та регіональних ініціатив на основі розроблення і реалізації цілеспрямованих проектів і програм.

Формування цілей. Мета статті – розкрити сутність підходів і механізмів формування правових умов забезпечення комерціалізації технологій та обґрунтувати пропозиції щодо упровадження відповідних правових норм для забезпечення розвитку регіональних інноваційних систем.

Вклад основного матеріалу. Аналіз даних Державного департаменту інтелектуальної власності України свідчить про нестабільність ситуації щодо відновлення активності суб'єктів ринку до реєстрації патентів, корисних моделей, знаків для товарів і послуг, ліцензійних договорів на використання об'єктів промислової власності, договорів про передачу прав на об'єкти промислової власності тощо. При цьому, національні заявники не виявляють активності щодо захисту об'єктів промислової власності на зовнішніх ринках. Зазначена тенденція позначається на результативності освоєння нових технологічних процесів на регіональному рівні. Так, протягом кризових 2008–2009 років, коли провідні компанії світу ставили за мету реалізовувати технологічні інновації для збереження своєї конкурентоспроможності, в Україні лише підприємства Харківської області, м. Києва та Запорізької області були лідерами за статистичними показниками, до того ж Харківська обл. навіть суттєво прискорила зазначений процес (рис. 1), що свідчить не тільки про наявний науково-технологічний та інноваційний потенціал, а й про ефективність організаційного ресурсу.

Проте вкрай низькою залишається питома вага виконаних наукових і науково-технічних робіт у валовому регіональному продукті (ВРП) усіх регіонів України, хоч серед них також є лідери (табл. 1).

Однією із ключових причин зазначеного стану є проблеми науки, пов'язані з посиленням її здатності до комерціалізації результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, серед яких: формування механізму і моніторинг процесу централізованого фінансування інновацій з високим потенціалом комерціалізації; розроблення і впровадження гнучких форм державної підтримки інноваційних проектів, що конкретизують усі стадії життєвого циклу інновацій і статус виконавців; раціональне використання передового світового досвіду комерціалізації технологій, включаючи диверсифікованість науково-промислових об'єднань, створення багатогалузевих відомчих партнерств, кластеризацію економіки, стимулювання процесів споживання нових продуктів і послуг.

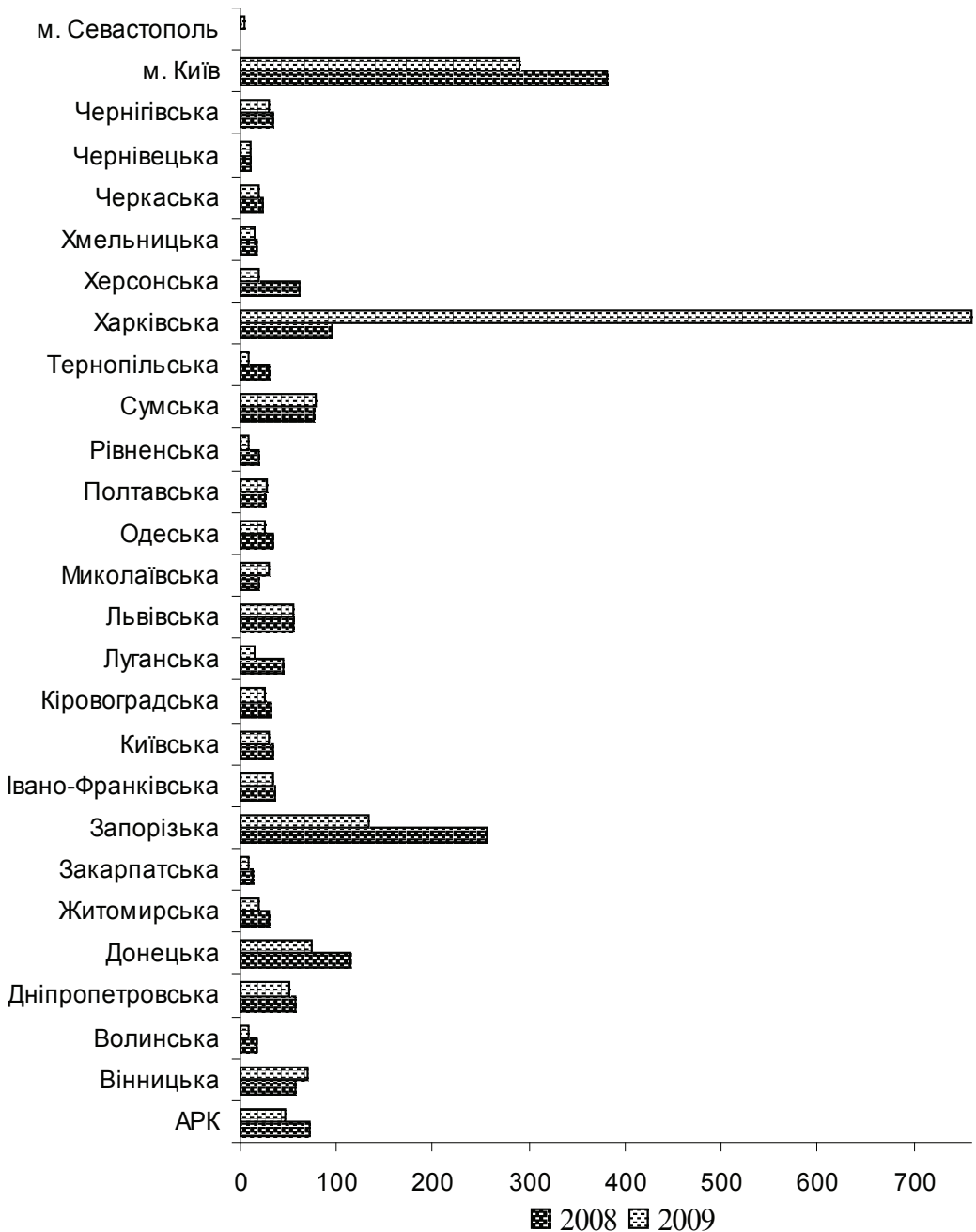

Рис. 1. Кількість освоєних нових технологічних процесів за 2008–2009 рр.

Джерело: Наукова та інноваційна діяльність у 2009 році [Текст] / Стат. зб. – К., 2010.

**Питома вага виконаних наукових і науково-технічних робіт
у ВРП у 2009 р.**

№ п/п	Регіон	Питома вага виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВРП, %
1	АРК	0,5
2	Вінницька	0,3
3	Волинська	0,2
4	Дніпропетровська	0,9
5	Донецька	0,4
6	Житомирська	0,1
7	Закарпатська	0,2
8	Запорізька	1,1
9	Івано-Франківська	0,3
10	Київська	0,5
11	Кіровоградська	0,2
12	Луганська	0,3
13	Львівська	0,8
14	Миколаївська	1,2
15	Одеська	0,4
16	Полтавська	0,2
17	Рівненська	0,1
18	Сумська	0,8
19	Тернопільська	0,1
20	Харківська	2,4
21	Херсонська	0,3
22	Хмельницька	0,1
23	Черкаська	0,3
24	Чернівецька	0,3
25	Чернігівська	0,3
26	м. Київ	2,1
27	м. Севастополь	2,1

Джерело: Наукова та інноваційна діяльність у 2009 році / Стат. зб. – К., 2010.

Проте найбільш актуальною й до цього часу залишається проблема удосконалення законодавства у сфері управління об'єктами права інтелектуальної власності та інноваційної діяльності загалом з метою інтеграції у світову інноваційну систему.

Під *комерціалізацією* розуміють: процес виділення коштів на інновації і поетапний контроль за їхньою витратою, включаючи оцінювання і її передачу завершених і освоєних у промислових умовах результатів інноваційної діяльності [9]; процес трансформації новітніх технологій у комерційно привабливі продукти. У ході трансферу і комерціалізації технології постає питання про виникнення і захист інтелектуальної власності.

Для забезпечення результативності формування регіональних інноваційних систем (РІС), адекватних викликам глобального середовища, необхідно ідентифікувати стан правових проблем у сфері комерціалізації наукових розробок та розглянути засоби їх розв'язання. В умовах розвитку інноваційної моделі економіки українських регіонів до таких проблем слід віднести: закріплення права власності на результати наукових досліджень; раннє патентування (застосування перехресного, так званого «кроссліцензування»); створення патентних пулів); оцінювання патентоспроможності; забезпечення умов для реалізації прав власності на ОПІВ; стимулювання вчених у трансфері наукових результатів; відповідальність за комерціалізацію результатів, отриманих за рахунок держбюджету; контроль за використанням державних видатків на НДДКР, залучення академічної та освітянської науки в інноваційний процес. І хоча більшість із зазначених проблем можна вважати загальнонаціональними, на рівні регіонів вони потребують як найбільшої уваги, оскільки втрата науково-технологічного доробку місцевих наукових шкіл, товариств, компаній – пряма загроза зниження рівня соціально-економічного розвитку та якості життя людей.

Аналіз законодавства і досвіду правозастосування у сфері комерціалізації технологій у країнах ЄС дозволив визначити такі ключові сфери правового регулювання (напрями, які формують основу для розвитку комерціалізації технологій) і основні питання предмета правового регулювання:

1. Права власності (права інтелектуальної власності і володіння інтелектуальною власністю) на результати досліджень (отримані в ході досліджень, фінансованих з державних джерел).

2. Утворення нових підприємств, орієнтованих на комерціалізацію результатів наукових досліджень (старт-ап компаній) стосовно статусу того чи іншого інституту і окремого дослідника в утворенні старт-ап компаній, внеску в капітал нової компанії.

3. Стимули для розвитку комерціалізації технологій: як розподіляється дохід від роялті між державною дослідницькою організацією, дослідником і посередником? які податкові преференції застосовуються? за рахунок яких ре-

курсів створюються стимули? фінансовий механізм субсидування за рахунок бюджетних коштів заходів, орієнтованих на розвиток комерціалізації; чи є митне регулювання стримуючим чинником для комерціалізації?

4. Формування інфраструктури розвитку комерціалізації (норми, відповідна державна підтримка комерціалізації): створення і розвиток спеціальних державних організацій (державних агентств), що підтримують комерціалізацію технологій; стимулювання створення і розвитку центрів комерціалізації; стимулювання розвитку мережних структур у галузі трансферу технологій; порядок співфінансування комерціалізації технологій за рахунок бюджетних коштів і коштів приватного сектору; підготування кадрів; розвиток форм державно-приватного партнерства та ін.

Більшість європейських держав, а також сам ЄС (наприклад, Європейська Рамкова програма – European Framework Programme) надають бюджетні кошти на дослідницькі проекти лише в поєднанні з відповідальністю поширити результати. Поширення необов'язково здійснюється за допомогою комерціалізації (не будь-яке проектне фінансування вимагає комерційної діяльності). Також необов'язково існує обов'язок щодо забезпечення охорони інтелектуальної власності як підсумку результатів досліджень (хоча стимулювання до охорони власності існує й вітається; часто заохочується укладання на ранньому етапі співробітництва угоди про майбутнє становище прав власності на потенційні результати).

В європейській економіці немає обмежень стосовно пріоритетного або непріоритетного використання отриманих наукових результатів для користі країни, що здійснює фінансування наукових досліджень (за винятком технологій військового призначення). Державні науково-дослідні організації в основному регулюються законодавчими (статутними) нормами. У Німеччині, «Hochschulrahmengesetz» (Університетський Рамковий Закон, University Framework Law) визначає передачу технологій як першочергове ключове завдання університетів і наукових співробітників; Франція і Нідерланди мають схожі регулюючі положення. При здійсненні цих законів федеральні фінансові органи ввели нову категорію виділення додаткових бюджетних коштів, орієнтовану на результати, для наукових організацій і інститутських наукових творчих колективів.

Головним двигуном діяльності у сфері комерціалізації є стимули, надавані різним видам учасників, а не заборонні моменти. Більшість держав законодавчо закріпили розподіл прибутку між окремим дослідником, інститутом і посередником, що сприяє комерціалізації. Посередники відіграють ключову роль при комерціалізації (якщо раніше посередники (офіси комерціалізації) були підрозділами усередині інституту, тепер посередники в основному перебувають поза інститутами). Посередники діють у законодавчих рамках, що захищають державу від приватизації цінностей, отриманих за допомогою

державних бюджетних коштів; але вони також можуть виступати в ролі ринкових учасників із прийняттям рішень на основі потреб ринку.

Загальнопоширеною вважається практика участі у прибутку дослідника, установи і посередника (підрозділу, що займається комерціалізацією), що надає стимули в грошовому вираженні у разі успішної комерціалізації. Оскільки діяльність з використання наукових досліджень для економіки не суперечить основним завданнями науки або чинному законодавству, додатковий дохід (особливо для дослідників, а також інститутів) також не суперечить основним завданням наукових установ або дослідників.

Контрактні наукові дослідження (або науково-промислова кооперація) є одним із основних джерел доходу для більшості наукових організацій/університетів у Європі, додатково до загального бюджету. Крім того, контрактні дослідження є одним із основних каналів трансферу технологій. Стимулювання виконання контрактних наукових досліджень в основному має фінансовий характер. Як приклад програми стимулювання контрактних досліджень можна навести сьому Рамкову програму (The Framework Programme FP), що є головним інструментом ЄС для фінансового стимулювання спільних досліджень і комерціалізації.

Досвід провідних країн світу показує важливу роль малих та середніх підприємств (МСП) у забезпеченні формування регіональних інноваційних систем. Тому важливим напрямом у забезпеченні активізації підприємницького потенціалу має бути стимулювання інвестицій малих і середніх підприємств у наукові дослідження, сприяння в розвитку зв'язків між МСП, науковими організаціями, ВНЗ, великим бізнесом, підтримка реалізації спільних інноваційних проєктів. Правовими умовами для реалізації зазначеного доцільно визнати таке:

- уведення правових норм, що створюють умови для легальної участі державних наукових організацій у створенні нових малих інноваційних підприємств, що використовують результати науково-технічної діяльності;

- визначення правил і форм участі державних наукових організацій у створенні малих інноваційних підприємств (уведення схеми установи дочірніх компаній, що має низькі трансакційні витрати);

- уведення системи гарантування «справедливої частки» кожному учасникові комерціалізації технологій у розподілі доходів від використання результатів науково-технологічної діяльності, створених за рахунок бюджетних коштів;

- визначення нормативних правових основ і механізмів передачі основних фондів з державних наукових організацій і ВНЗ для створення інфраструктури комерціалізації технологій (бізнес-інкубатори, центри комерціалізації й трансферу та ін.);

- визначення правового статусу інфраструктурних організацій, що використовують державну підтримку (бізнес-інкубатори, центри комерціалізації і трансферу та ін.).

Вважаємо за необхідне виділити як пріоритетний малий і середній науко-місткий, інноваційний бізнес. Доцільним вбачається уведення кваліфікації цього бізнесу, що на правовій основі визначатиме надання відповідних податкових пільг, державних гарантій по кредитах, участь цього бізнесу в державно-приватних партнерствах при формуванні і реалізації інноваційних проектів, фінансованих частково (до 50–75 %) за рахунок бюджетних асигнувань, що досить широко використовується в практиці промислово розвинених країн. Саме цей тип малого і середнього бізнесу повинен стати пріоритетним, аби стимулювати на посткризовому етапі розвиток інноваційної економіки. Крім того, держава повинна стимулювати ці фірми при зростанні у них витрат на НДДКР, що також широко застосовується за кордоном. Зазначене сприятиме зростанню частки промислових НДДКР в економіці (у промислово розвинених країнах ця частка становить до 70 % від загальнонаціональних видатків на НДДКР).

Створення сприятливого підприємницького середовища, розвиток людського потенціалу і підприємницької культури у сфері досліджень і розробок на рівні регіонів може бути досягнуто за допомогою програмного підходу, зокрема через розроблення та реалізацію програми «Створення системи мотивації по підприємництву у сфері досліджень і розробок, вищої освіти» та програми «Розвиток мережі інноваційних підприємств промисловості регіону».

Однією із ключових проблем залишається переорієнтація досліджень і розробок державних наукових організацій на задоволення стратегічних потреб бізнесу і забезпечення розвитку нових високотехнологічних галузей промисловості на регіональному рівні. Реалізація даного пріоритетного напрямку пов'язана з необхідністю здійснення бюджетного субсидювання і застосування форм державно-приватного партнерства (ДПП) для реалізації інноваційноорієнтованих науково-дослідницьких програм. У правовому контексті зазначене потребує формування нормативно-законодавчої бази для використання бюджетних коштів у схемах співфінансування із приватним сектором у проектах ДПП; визначення правових норм, що забезпечують розвиток ДПП у сфері комерціалізації технологій; прийняття правової межі, що визначає механізм грантового співфінансування; реалізацію законодавчої основи податкового стимулювання науково-технічної діяльності і попиту на її результати.

Слід визнати, що Україна ще значно відстає в розвитку правових, організаційно-економічних і фінансових механізмів реалізації державно-приватного партнерства у сфері комерціалізації. Незважаючи на те що сьогодні права система надає певні можливості для використання нових правових, організаційно-економічних і фінансових інструментів підтримки програм ДПП, державні органи виконавчої влади на практиці мають досить обмежені можливості щодо їхнього застосування. Низка положень українського законодав-

ства стримує розвиток ДПП у сфері комерціалізації, що йде в розріз із європейською тенденцією розвитку даного ефективного механізму.

Створення системи якісного моніторингу і оцінювання державної політики в галузі стимулювання комерціалізації технологій фактично також є пріоритетним напрямом. Основними умовами для формування системи ефективного моніторингу і оцінювання регіональної інноваційної політики має бути: 1) прийняття правових норм, які визначають необхідність оцінювання впливу прийнятих законодавчих норм, виконання програм і проектів; 2) вбудовування регіонального моніторингу і оцінювання в систему прийняття стратегічних рішень, у тому числі при плануванні ресурсного забезпечення; 3) формування органів управління для проведення систематичного моніторингу; 4) формування системи оцінювання проведеної політики, яка повинна здійснюватися незалежними зовнішніми експертами, що відбираються на основі тендера.

Першочерговим завданням слід вважати формування правової основи для стимулювання комерційного використання технологій, створених у державних наукових організаціях. Сфера застосування закону – результати наукових досліджень, отримані за рахунок (або з використанням) бюджетних коштів, стартапи, ДПП в науково-технічній сфері. Потрібно розробити спеціальний законопроект в якому: 1) ввести норму, що визначає завдання комерціалізації як один із напрямів діяльності державних наукових організацій і ВНЗ; 2) розробити правила і форми участі державних наукових організацій й у створенні малих інноваційних підприємств; 3) дозволити використовувати доходи від комерціалізації технологій для розвитку наукових досліджень у державних наукових організаціях; 4) розвивати інфраструктуру комерціалізації в державних наукових установах і ВНЗ.

Треба зазначити, що процес правових змін у державній політиці стосовно розвитку комерціалізації технологій вважається складним завданням не тільки з погляду вибору ефективних рішень, а й в організаційному і політичному зрізах, оскільки зачіпає інтереси великої кількості учасників і широкий спектр думок (найчастіше протилежно орієнтованих). Тому важливим питанням є обґрунтований алгоритм реалізації даної правової реформи. На теперішній час українські фахівці обговорюють комплексний «пакетний» підхід, що передбачає підготування пакету правових актів з усього спектру питань інноваційного розвитку. Включення у цей пакет «Закону про комерціалізацію» дозволить розширити базу для узгодження інтересів держави (в особі міністерств, агентств і регіональних органів влади), вчених і бізнесу.

Багато країн створили необхідні правові і організаційні механізми, що стимулюють приватні компанії в укладанні договорів на проведення досліджень і розробок з державними університетами і дослідними інститутами, які у свою чергу одержали можливість займатися технічним консультуванням, працювати керівниками у приватних компаніях і мати права на інтелектуаль-

ну власність, отриману по державних замовленнях. Зокрема, у Чеській Республіці урядова резолюція № 572 від червня 2001 р., що включає положення стосовно підтримки досліджень і розробок та законодавчий акт № 250/2000 Coll., дозволила регіональним суб'єктам підтримувати державно-приватні партнерства в галузі досліджень і розробок. В Італії в 90-ті роки ХХ ст. було введено різні законодавчі акти, у рамках яких засновано Національні наукові ради (CSN), що формують науково-технічну асамблею (AST), яка поєднує представників університетів, дослідних інститутів, державної адміністрації та приватного сектору. Однією з головних цілей Національного дослідницького плану є забезпечення можливостей для досягнення міжгалузевої координації, балансу та взаємодоповнюваності між усіма учасниками програм ДПП в інноваційній сфері.

У контексті вивчення досвіду заслуговує на увагу Закон РФ від 2 серпня 2009 р. № 217–ФЗ «Про внесення змін в окремі законодавчі акти Російської Федерації з питань створення бюджетними науковими і освітніми установами господарських товариств із метою практичного застосування (впровадження) результатів інтелектуальної діяльності». З цією метою в генеральний дозвіл головного розпорядника коштів федерального бюджету на здійснення діяльності, що приносить дохід, підвідомчими установами пропонується включити до складу джерел формування коштів від діяльності, що приносить дохід, дохід від розпорядження частками (акціями) у статутних капіталах господарських товариств, засновниками (учасниками) якими є створені державними академіями наук наукові установи, і частина прибутку господарських товариств, отримана даними науковими установами (дивіденди), а також установити напрями використання цих доходів на правову охорону результатів інтелектуальної діяльності, виплату винагороди їхнім авторам, а також здійснення статутної діяльності цих наукових установ.

Крім того, підвідомчим науковим установам і ВНЗ доручено уточнити статuti, включивши до складу дозволених видів діяльності, що приносять дохід, розпорядження частками (акціями) у статутних капіталах господарських товариств, засновниками (учасниками) яким є створені державними академіями наук наукові установи, і одержання прибутку (дивідендів) від діяльності цих господарських товариств.

Із прийняттям зазначеного Закону бюджетні наукові установи і ВНЗ, що є бюджетними освітніми установами, а також створені державними академіями наук наукові установи і ВНЗ одержали право створювати (у тому числі разом з іншими особами) господарські товариства без згоди федеральних органів виконавчої влади або державних академій наук, у власності яких вони перебувають, при одночасному дотриманні таких умов:

– предметом діяльності створюваних господарських товариств є практичне застосування (впровадження) результатів інтелектуальної діяльності (далі – РІД), виключні права на які належать відповідним установам;

– у статутний капітал створюваного господарського товариства повинне вноситися право використання РІД, виключні права на які зберігаються за відповідними установами. При цьому право використання РІД має вноситися в статутний капітал господарського товариства на підставі рішення засновника (засновників) про створення господарчого товариства шляхом укладання ліцензійного договору між науковою або освітньою установою і господарським товариством після внесення запису про державну реєстрацію господарського товариства в єдиний державний реєстр юридичних осіб;

– перелік РІД, право використання яких може вноситися в статутний капітал господарських товариств за ліцензійним договором, є закритим і містить тільки винаходи, корисні моделі, промислові зразки, селекційні досягнення, програми для електронних обчислювальних машин, бази даних, топології інтегральних мікросхем і секрети виробництва (ноу-хау);

– у разі залучення співзасновників при створенні господарських товариств частка наукової або освітньої установи в статутному капіталі створюваного товариства повинна становити більше 25 % для акціонерних товариств і більше однієї третини для товариств із обмеженою відповідальністю.

Науковим і освітнім установам необхідно мати на увазі, що створене господарське товариство може бути визнано малим або середнім підприємством відповідно до Федерального закону від 24 липня 2007 р. № 209-ФЗ «Про розвиток малого і середнього підприємництва в Російській Федерації» з урахуванням змін, внесених ст. 4 Федерального закону, і користуватися гарантіями і пільгами, надаваними даним господарським суб'єктам. Доходи від розпорядження частками (акціями) у статутних капіталах таких господарських товариств, а також частина прибутку господарських товариств, отримана науковими або освітніми установами (дивіденди), надходять у самостійне розпорядження наукових і освітніх установ, ураховуються на окремому балансі і спрямовуються тільки на правову охорону результатів інтелектуальної діяльності, виплату винагороди їхнім авторам, а також на здійснення статутної діяльності наукових і освітніх установ. Для реалізації цієї норми повинні бути внесені відповідні зміни у статuti наукових і освітніх установ і генеральні дозволи головних розпорядників бюджетних коштів, яким підвідомчі дані установи.

У зв'язку з поширенням технологій новітнього технологічного укладу (так званих конвергентних, NBIC-технологій) в Україні потрібно розпочати упровадження міжнародних норм правового регулювання досліджень і застосування зазначених технологій, які справляють істотний вплив на світовий порядок і інноваційний розвиток країн у ХХІ ст., культуру, психологію, морально-етичний стан світового суспільства і цивілізацію в цілому. Ці міжнародні норми можуть стосуватися генної інженерії, міжнародних баз даних ДНК, досліджень стовбурних кліток, нанотехнологій, створення людинопо-

дібних роботів, штучного мозку, інтерфейсів «мозок людини – ЕОМ», імплантації спеціальних чипів у мозок людини та інших напрямів, особливо тих когнітивних технологій, які можуть торкнутися у XXI ст. саме виживання людини як виду.

Висновки. Дослідження показало, що еволюція правових механізмів відносно розпорядження правами на отримані за рахунок бюджетних коштів результати науково-технічної діяльності в європейських країнах характеризується лібералізацією «правил гри», а правове регулювання в галузі використання результатів досліджень має стимулюючий характер.

Розроблення правових норм, що створюють стимули для процесу комерціалізації, у тому числі умови для легальної участі державних інститутів в утворенні старт-апів, є одним із пріоритетів для законотворчої діяльності, орієнтованої на стимулювання інноваційної діяльності в Україні.

Слід продовжувати процес гармонізації законодавства у сфері інноваційної діяльності, а саме: децентралізація патентно-ліцензійної діяльності; розвиток патентного законодавства з використанням кращого світового досвіду (прийняття українського закону за аналогією із законом Бій-Доула США) і розвиток академічного патентування; поліпшення податкових процедур, державна підтримка міжнародного патентування і комерціалізації нових технологій у країні і за кордоном; розвиток системи моніторингу і оцінювання чинних і розроблювальних правових актів; ліквідація гармонізації українського бюджетного законодавства, принципів бухгалтерського обліку з європейськими нормами, аби дозволити використання коштів бюджетів регіональних рівнів на цілі створення і розвитку інфраструктури комерціалізації технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дежина, И. Механизмы стимулирования коммерциализации исследований и разработок [Текст] / И. Дежина, Б. Салтыков // Общество и экономика. – 2004. – № 7–8. – С. 190.
2. Иванцов, В. А. Интеллектуальный потенциал, факторы его использования [Текст] / В. А. Иванцов : автореф. дис. ... канд. экон. наук. – Казань, 2003. – 18 с.
3. Зинов, В. Интеллектуальный капитал как базовая характеристика стоимости бизнеса [Текст] / В. Зинов, К. Сафарян // Интеллектуал. власність – 2001. – № 5–6. – С. 23–25.
4. Козырев, А. Н. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности [Текст] / А. Н. Козырев, В. Л. Макаров. – М. : Интерреклама, 2003. – 352 с.
5. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика [Текст] : монографія / за ред. Л. І. Федулової. – К. : «Основи», 2005. – 552 с.

6. Орлюк, О. П. Законодавче забезпечення інноваційної діяльності в Україні [Текст] / О. П. Орлюк // Наука та інновації. – 2008. – Т. 4, № 1. – С. 68–73.
7. Нормативні акти з питань охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій [Текст] / Ю. М. Капіца, І. І. Хоменко (упоряд.). – К. : Центр інтелектуал. власності та передачі технологій НАН України, 2007. – 84 с.
8. Бутнік-Сіверський, О. Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект [Текст] / О. Б. Бутнік-Сіверський // Інтелектуал. капітал. – 2002. – № 1. – С. 16–27.
9. Комков, Н. И. Требования и условия оценки эффективности бизнес-инноваций в условиях рыночной конкуренции [Текст] / Н. И. Комков, Г. Г. Балаян, Н. Н. Бондарева // Науч. тр. ИПП РАН под ред. А. Г. Коровкина. – М. : Макс-Пресс, 2005. – С. 38–44.

ПРАВОВЫЕ УСЛОВИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОММЕРЦИАЛИЗАЦИИ РЕЗУЛЬТАТОВ НАУЧНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Федулова Л. И.

Раскрыта сущность подходов и механизмов формирования правовых условий обеспечения коммерциализации технологий. Проанализирован опыт зарубежных стран в сфере стимулирования научно-технической деятельности государственных научных и образовательных учреждений. Разработаны предложения относительно введения соответствующих правовых норм для обеспечения развития региональных инновационных систем.

Ключевые слова: коммерциализация, правовые условия, региональные инновационные системы, трансфер технологий, малые и средние предприятия.

LEGAL TERMS OF PROVIDING OF COMMERCIALIZATION OF RESULTS OF SCIENTIFIC-TECHNOLOGICAL ACTIVITY AT REGIONAL LEVEL

Fedulova L. I.

Essence of approaches and mechanisms of forming of legal terms of providing of commercialization of technologies is exposed. Experience of foreign countries in the field of stimulation of scientific and technical activity of public scientific and educational institutions is analyzed. Suggestion in relation to introduction of the proper legal norms for providing of development of the regional innovative systems is developed.

Key words: commercialization, legal terms, regional innovative systems, transfer technologies, small and middle enterprises.